

PŘEDSEDNICTVO ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KSČ

2856/20

Číslo pořadu: 14

K bodu:

Disciplinární řízení se spisovateli Pavlem Kohoutem,
Ivanem Klímou, Antonínem J. Liehmem, Ludvíkem Vaculíkem

Ústřední kontrolní a revizní
komise KSČ na základě usnesení
předsednictva ÚV KSČ ze dne
4.7. 1967 předkládá závěry
k disciplinárnímu řízení se
spisovateli Pavlem Kohoutem,
Ivanem Klímou, Antonínem J.
Liehmem a Ludvíkem Vaculíkem.

Příloha I

Návrh usnesení

Příloha III

Důvodová zpráva

Příloha IV

Návrhy k jednotlivým případům

Předkládá: s.P.Hron

1. září 1967

Počet listů: 27

A - ÚV KSČ	Fond:	02.14
	Sv.:	44
	Ar. j.:	45
	List.:	44

h. 14

Chas
uprav

22

PŘÍLOHA I

Č.j. P 2856/20

ověř
J. Hron

U s n e s e n í

T

k bodu Disciplinární řízení se spisovateli Pavlem
Kohoutem, Ivanem Klímou, Antonínem J. Liehmem,
Ludvíkem Vaculíkem
(s.P.Hron)

U s n e s e n o:

Předsednictvo ÚV KSČ

I.

na základě disciplinárního řízení, které provedla
Ústřední kontrolní a revizní komise KSČ podle
usnesení předsednictva ÚV KSČ ze dne 4.7.1967,
konstatuje:

Příprava a průběh IV. sjezdu Svazu československých
spisovatelů (SČSS) prokazuje, že mezi československými
spisovateli je řada nejasností a nesprávných názorů,
které v některých případech se dostaly až na pozice
straně a socialistickému zřízení cizí.

Jen v několika případech zaznělo se sjezdové
tribuny zcela jasné stanovisko komunisty - spisovatele,
ačkoliv členové strany tvořili většinu účastníků sjezdu.
Jen zásadní a principiální postup delegace ÚV KSČ
vedené s. Hendrychem a skupiny několika členů strany,

k nimž se v rozhodujícím okamžiku připojili členové strany kolísající nebo dosud pasívně přihlížející zatvánil tomu, že sjezd neskončil formováním opoziční politické platformy.

Šetření ÚKRK potvrdilo předběžné závěry předsednictva ÚV KSČ, že ve Svazu československých spisovatelů existují nebezpečné tendence, které

- v oblasti ideologie rozvíkávají a opouštějí marxisticko-leninská stanoviska, přezírají existenci hlavního rozporu ve světě, zbavují třídního zakotvení a socialistického obsahu pojmy svobody, demokracie a humanismu, požadují volný prostor nejen pro idealistickou ideologii, ale i pro nepřátelské, otevřeně antikomunistické názory;
- v oblasti politiky hrubě snižují výsledky práce strany za uplynulých dvacet let, napadají vnitřní i zahraniční politiku strany, kalí naše vztahy k Sovětskému svazu a pod hesly kultivace našeho zřízení útočí proti vedoucí úloze strany, proti moci dělnické třídy ve svazku s rolníky a inteligencí, nadřazují inteligenci a jmenovitě spisovatele pracujícím;
- v oblasti estetiky nesnášenlivě přezírají a odsuzují realistickou a vyhraněně socialisticky angažovanou literaturu a její tvůrce, pohrdají zjevně širokou čtenářskou obcí.

Tyto tendence, které nejvýrazněji zazněly ve vystoupeních Ludvíka Vaculíka, Antonína J. Liehna, Pavla Kohouta, Ivana Klímy (z členů strany), jsou v naprostém rozporu s marxismem-leninismem, s politikou strany a socialistického státu. Ve svém souhrnu jsou bází pro vytváření protistranické platformy.

Již v přípravě sjezdu se projevila výrazně nechuť /členů ÚV SČSS - komunistů/ připravit podkladové materiály pro obsahové jednání a kádrové zabezpečení sjezdu. Doporučení ÚV KSČ, aby podstatou jednání sjezdu byly náměty obsažené v rezoluci XIII. sjezdu KSČ k naléhavým otázkám dalšího rozvoje socialistické kultury, nebyla realizována. Faktem zůstává, že např. již při jednání stranické skupiny ÚV SČSS v březnu 1967 byl požadavek přípravy dokumentů pro sjezd označován za projev nedůvěry strany vůči spisovatelům, hovořilo se o tom, že ideologické oddělení ÚV KSČ staví komunisty - spisovatele do role manipulovaných šašků. Převládá názor, že sjezd bez ohledu na přípravy půjde stejně svou vlastní cestou. Za daného stavu šetření je těžko posoudit nakolik to bylo způsobeno stranickou slabostí nebo záměrnou činností některých jednotlivců.

Dopis předsednictva ÚV KSČ stranické skupině sjezdu nebyl vzat účastníky jako závazný stranický dokument a jeho obsah kvalitativně neovlivnil průběh sjezdu a jeho závěrečný dokument. Stanovisko ÚV SČSS k některým otázkám čs. literatury, které po některých úpravách bylo přijato jako sjezdové usnesení, jen velmi vlažným způsobem reaguje na podněty XIII. sjezdu KSČ. Naproti tomu obsahuje řadu tezí, které nejsou v souladu s rezolucí XIII. sjezdu KSČ k otázkám kultury, vztah ideologie a kultury je formulován abstraktně, netřídním způsobem a umožňuje různorodý výklad. O slabém vztahu velké části spisovatelů - komunistů ke straně a socialismu svědčí další skutečnosti:

- stranická skupina delegátů sjezdu vážně jednala o dopisu (přednesl jej kandidát ÚV KSČ J. Procházka) bezpartijního spisovatele Havla, který požadoval před sjezdu vyslovení společenské záruky za spisovatele Beneše, zatčeného pro protistátní činnost. Přesto, že řadě účastníků to bylo známo, nikdo zásadně nevystoupil proti a byly nálady záruku poskytnout.

- V diskusi na sjezdu navrhl A.Kliment, aby byl přečten dopis spisovatele Solženicyna adresovaný sjezdu Sovětských spisovatelů. K tomuto návrhu se připojil Pavel Kohout a nabídl se, že překlad, který má u sebe, přečte. Sjezd tento návrh přijal proti 3 hlasům, dopis byl přečten. Teprv rádné odmítnutí tohoto aktu s.Goldstückerem, který jej označil za vměšování do otázek organizace spřátelené země a mohl by narušit vzájemné vztahy, vedlo k závěru na dopis více v diskusi nereagovat.
- Na schůzi stranické skupiny vznikla široká polemika kolem stanoviska naší strany a vlády k arabsko - izraelskému konfliktu. Řada spisovatelů ztratila se zřetele celkové rozložení světových sil pokroku a reakce a v rozporu s těmito skutečnostmi zaujímala nesprávné stanovisko. Přesto, že problém byl osvětlen a uzavřen, vystoupil s ním Pavel Kohout znovu na sjezdu a v rozporu se stanoviskem strany a vládním prohlášením srovnal Izrael s Československem a arabské státy s hitlerovským Německem z období před 30 lety.

Je třeba se rovněž pozastavit nad znepokojujícím faktem, že v průběhu IV. sjezdu čs. spisovatelů se projevila u značné části spisovatelů, a to i komunistů, ideová nepevnost a falešný humanismus, když byl projednáván dopis spisovatele Václava Havla, který žádal, aby ÚV SČSS dal městskému soudu v Praze společenské záruky za spisovatele. J.Beneše, který byl odsouzen za porušení čs.zákonů.

Tyto příklady svědčí o politické a ideové nezásadovosti části spisovatelů - komunistů. Stranický vliv na jejich myšlení a jednání je velmi nedostatečný. Silný je naproti tomu pocit stavovské příslušnosti, chorobný individualismus, pramenící z jejich odtrženosti od mas, který se zvláště výrazně projevuje v teorii nadřazenosti kultury nade všechno a v praxi pak v tendencích opozičnosti vůči ÚV KSČ a státu.

Politická situace mezi spisovateli, tak jak ji ukázaly přípravy IV. sjezdu i jeho průběh, není odrazem ideového vření jen poslední doby. Zmatené a nesprávné názory mezi spisovateli se projevily již na II. a III. sjezdu Svazu spisovatelů a při všech závažných událostech, které vyžadují od komunistů jejich politickou vyspělost a osobní statečnost. Průběh IV. sjezdu SČSS potvrzuje, že úměrně s tím, jak klesá vliv strany na část spisovatelů - komunistů, slábne jejich stranickost, vztah ke straně a jejím orgánům a klesá jejich osobní stranická aktivita a disciplína. Ukazuje se, že dosavadní způsoby práce ÚV KSČ, spočívající převážně v osobním jednání s jednotlivci, jsou málo účinné a jeví se potřeba přenést boj za správné pojetí socialistické kulturní politiky na širší základnu.

V řadách spisovatelů a inteligence probíhá po řadu let hluboká diferenciaci v otázkách, které otevřel XX. sjezd KSSS a které soustavně řeší i naše strana. Část spisovatelů i při kritickém hodnocení chyb minulého období vidí reálné hodnoty, které mohla vytvořit jen socialistická společnost a usiluje v intencích strany o další jejich rozvoj. Část spisovatelů sešla však z pozic strany a agresivně útočí na minulost i současnost našeho socialistického zřízení. Tyto tendence jsou zvláště výrazné v oblasti žurnalistiky a literární kritiky a promítají se v dalších oblastech umění. Znepokojující je, že proti těmto protistranickým vystoupením se spisovatelé a žurnalisté stojící na pozicích strany neohrazují a nevedou ideový boj za jejich rozbití, a to ani na stránkách stranického tisku. K tomu přispívají i nejasnosti v řízení této oblasti mezi stranickými, státními a svazovými orgány. Komunisté ve státních a svazových orgánech neberou na sebe

dostatek odpovědnosti v řešení rozporných problémů a stranická rozhodnutí a doporučení nerespektují. Nezásadovost, která se např. projevuje v tom, že některá díla jsou na stranické půdě posouzena jako politicky a ideově pochybná a škodlivá, jsou přes to po čase veřejně publikována. Také kádrové změny v oblasti stranického řízení kultury jsou mezi značnou částí spisovatelů i dalších pracovníků v kultuře zneužívány, nesprávně vykládány jako výsledek "úsilí, vzderu" spisovatelů proti dogmatickým tendencím a jsou charakterizovány jako určitá slabost "havarie" strany při provádění kulturní politiky. To vše vytváří labilní situaci, která objektivně těmto protistranickým tendencím nahrává, dezorientuje kolísající část spisovatelů (intelligence) i širokou veřejnost.

II

Na základě provedeného disciplinárního řízení předsednictvo ÚV KSČ schvaluje:

1. vyloučit z Komunistické strany Československa:

- a/ Pavla K O H O U T A , jehož vystoupení na IV. sjezdu čs. spisovatelů je v rozporu s ideologií a zájmy strany a socialistického státu. Jeho požadavky občanské svobody jsou směsicí idealistických a anarchistických názorů, popírá vedoucí úlohu strany, práva a povinnosti státu chránit socialistickou společnost. Svým jednáním hrubě porušil stranickou kázeň;
- b/ Ivana K L Í M U , jehož jednání v přípravě a vystoupení na sjezdu Svazu spisovatelů dostalo se do zásadního rozporu s politikou strany, vyjádřenou v rezoluci XIII. sjezdu k otázkám kultury. Nerespektoval závěry stranické skupiny sjezdu a naopak v rozporu s požadavkem stranické kázně vystoupil proti stranické linii. Přes několikerou kritiku a jednání s ním setrvává na nesprávných názorech, s nimiž vystoupil na sjezdu spisovatelů;
- c/ Antonína J. L I E H M A za nesprávnou činnost v posledních letech a zejména za jeho vystoupení na IV. sjezdu spisovatelů. Ideologicky i v praktické činnosti rozešel se s potřebami a zájmy strany a vystoupil proti nim. Jeho vystoupení má charakter vlastní opoziční platformy v otázkách kulturní politiky. Proklamuje kulturu jako sílu v nadtřídní pozici, požaduje právo svobody v idealistickém smyslu, hlásat a šířit myšlenky i dále protimarxistické. Napadl na sjezdu stranu i státní orgány, které obvinil, že se dopouštějí domnělého bezpráví a křivd na naší kultuře. Neodpovědně přitom manipuloval s fakty;

d/ Ludvíka V A C U L Í K A ; hrubým protistranickým způsobem napadl na IV. sjezdu spisovatelů socialistickou moc, což se setkal s ohlasem našich protivníků zejména v zahraničí. Jeho útok byl adresován straně i státu. Vystoupil z pozic straně cizích jako anarchista, který pojímá svobodu zcela netřídně a abstraktně. Svým vystoupením porušil zásady stranické disciplíny, ideovou a organizační jednotu strany;

2. ~~provést se spisovatelem Milanem KUNDEROU na ÚKRR pohovor za účasti zástupců ideologické komise a oddělení ÚV KSČ za jeho nesprávné vystoupení na IV. sjezdu čs. spisovatelů;~~

3. předložit plénu ÚV KSČ ~~k posouzení návrh na zavedení disciplinárního řízení se spisovatelem Janem P R O C H Á Z K O U~~ kandidátem ÚV KSČ ~~a vedoucím stranické skupiny ÚV SCSS, přičemž zhodnotit všechny doklady o jednání J. Procházky v době příprav a průběhu IV sjezdu~~ ~~semenem~~ ~~z jeho~~ ~~uvažuje~~ ~~medci a~~ ~~možné~~ ~~průběhu~~ ~~trm, že jeho~~ ~~moderáta~~ ~~Jan~~ ~~kandidát~~ ~~ÚV KSČ~~

III

U k l á d á

1. Ideologickému oddělení ÚV KSČ

a/ společně s tiskovými orgány strany vyhodnotit stav mezi spisovateli a jeho odraz na celé ideologické frontě, charakterizovat jej a proti úchylnám a nesprávnostem zahájit bez ohledu na osoby soustavný, principiální ideologický boj na všech úsecích a všemi vhodnými prostředky, zejména v tisku, rozhlasu a televizi; v této souvislosti prověřit plnění usnesení ÚV KSČ o práci Čs. rozhlasu a televize (ideologické odd. ÚV KSČ a ÚKRR);

- b/ spolu s ÚKRRK vyhodnotit každý diskusní příspěvek přednesený na schůzích stranické skupiny i na sjezdu, provést osobní pohovory se všemi členy strany - spisovateli, u nichž se projeví nesprávné názory. Do této práce zapojit krajské, případně okresní stranické orgány;
- c/ dát podnět, aby nedostatky sjezdu Svazu čs. spisovatelů se zabývalo ministerstvo kultury a informací (případně Výbor pro kulturu a informace), stanovilo si svoje cíle, veřejně zaujímalo stanoviska, hovořilo se spisovateli nestráníky, jejichž vystoupení nebyla v souladu s principy socialistického státu apod.;
- d/ společně s ministerstvem kultury a informací by mělo přehodnotit obsah a řízení Literárních novin. Literární noviny jsou dnes více politickým než kulturním časopisem, s vyhraněnou politickou platformou. Je třeba zvážit, zda by jeho řízení nepříslušelo ministerstvu kultury a informací;
- e/ soustavně pracovat se stranickou skupinou ÚV SČSS a (spolu s městským a obvodním výborem KSČ) se stranickou organizací KSČ při Svazu spisovatelů s cílem vytvářet a soustavně posilovat pevné stranické jádro, zejména aby zhodnotily celkový průběh IV. sjezdu spisovatelů. Zajistit, aby toto hodnocení spolu se závěry zářijového pléna ÚV KSČ k průběhu IV. sjezdu SČSS byly základem ozdravujícího procesu ve Svazu spisovatelů;
- f/ spolu s ústřední kontrolní a revizní komisí KSČ by mělo provést prověrku uplatňování tiskového zákona; *uplatňování tiskového zákona*
2. *prozkoumání* personálně posílit celý ideologický úsek *odd. kV KSČ* ~~ideologické oddělení stranických orgánů, prostředky masového působení, příslušné instituce apod.)~~ o politicky a ideově pevné, dobře připravené pracovníky, aby na široké frontě bylo možno realizovat závěry ÚV KSČ vyplývající z usnesení XIII. sjezdu KSČ.

Provede: s. J. Hendrych
s. P. Hron
s. F. Havlíček
s. K. Hoffmann

J. Havlíček
M. Hamula

s. Hron

Prosíme o přehlédnutí
a urychlené vrácení.

G. J. P. 28562

U s n e s e n í

45. schůze předsednictva ÚV KSČ ze dne 19. září 1967

K bodu 17: Disciplinární řízení se spisovatelem Pavlem Kohoutem, Ivanem Klímcem, Antonínem J. Liekmanem, Ludvíkem Vaculíkem
(s. P. Hron)

U s n e s e n í

Předsednictvo ÚV KSČ

I

na základě disciplinárního řízení, které provedla Ústřední kontrolní a revizní komise KSČ podle usnesení předsednictva ÚV KSČ ze dne 4. 7. 1967, konstatuje:

Příprava a průběh IV. sjezdu Svazu československých spisovatelů (SČSS) prokazuje, že mezi československými spisovateli je řada nejasností a nesprávných názorů, které v některých případech se dostaly až na pozice etfané a socialistického zřízení cílů.

Jen v několika případech zazněla na sjezdové tribuny zcela jasné stanovisko komunisty, spisovatele, ačkoliv členové strany tvořili většinu účastníků sjezdu. Jen zasedání s principiální postup delegace ÚV KSČ vedené s. Hrdychem a skupiny několika členů strany,

k nimž se v rozhodujícím okamžiku připojili členové strany kolísající nebo dosud pasívně přiklíňející zabránit tomu, že sjezd neskončil formováním opoziční politické platformy.

Šetření ÚKRX potvrdilo předběžné závěry předsednictva ÚV KSČ, že ve Svazu československých spisovatelů existují nebezpečné tendence, které:

- v oblasti ideologie rozvíkšují a opouštějí marxisticko-leninská stanoviska, přezírají existenci hlavního rozporu ve světě, zhevují třídního zaktvení a socialistického obsahu pojmy svobody, demokracie a lidsnictvu, požadují volný prostor nejen pro idealistickou ideologii, ale i pro nepřátelské, otevřeně antikomunistické názory;
- v oblasti politiky hrubě snižují výsledky práce strany za uplynulých dvacet let, napadají vnitřní i zahraniční politiku strany, kalí naše vztahy k Sovětskému svazu a pod hesly kultivace našeho zřícení útočí proti vedoucí úloze strany, proti moci dělnické třídy ve svazku s rolníky a inteligencí, nadřezují inteligenci a jasnovitě spisovatele pracujícím;
- v oblasti estetiky samolibně přezírají a odsuzují realistickou a vyhraněně socialisticky angažovanou literaturu a její tvůrce, pohrdají zjevně širokou čtenářskou obcí.

Tyto tendence, které nejvýrazněji zazněly ve vystoupeních Ladvíka Vaculíka, Antonína J. Liehna, Pavla Kohouta, Ivana Klímy (z členů strany), jsou v naprostém rozporu s marxism-leninismem, s politikou strany a socialistického státu. Ve svém souhrnu jsou báni pro vytváření protistranické platformy.

Již v přípravě sjezdu se projevila výrazně nechuť /členů ÚV SČSS - komunistů/ připravit základové materiály pro obsahové jednání a kádrové zabezpečení sjezdu. Doporučení ÚV KSČ, aby podstatou jednání sjezdu byly náměty obsažené v rezoluci XIII. sjezdu KSČ k naléhavým otázkám dalšího rozvoje socialistické kultury, nebyla realizována. Faktorem zůstává, že např. již při jednání stranické skupiny ÚV SČSS v březnu 1967 byl požadavek přípravy dokumentů pro sjezd omezen na projev naděvoty strany vůči spisovatelům, hovořilo se o tom, že ideologické oddělení ÚV KSČ stavi komunisty - spisovatele do role manipulovaných šašků. Převládá názor, že sjezd bez ohledu na přípravy půjde stejně svou vlastní cestou. Za daného stavu četření je těžko posoudit nakolik to bylo způsobeno stranickou slabostí nebo záměrnou činností některých jednotlivců.

Dopis předsednictva ÚV KSČ stranické skupině sjezdu nebyl vzat účastníky jako závazný stranický dokument a jeho obsah kvalitativně neovlivnil průběh sjezdu a jeho závěrečný dokument. Stanovisko ÚV SČSS k některým otázkám čs. literatury, které po některých úpravách bylo přijato jako sjezdové usnesení, jen velmi vlažným způsobem reaguje na podněty XIII. sjezdu KSČ. Naproti tomu obsahuje řadu tezí, které nejsou v souladu s rezolucí XIII. sjezdu KSČ k otázkám kultury, vztah ideologie a kultury je formulován abstraktně, netřídně způsobem a umožňuje různorodý výklad. O slabém vztahu velké části spisovatelů - komunistů ke straně a socialismu svědčí další skutečnosti:

- stranická skupina delegátů sjezdu vážně jednala o dopisu (přednesl jej kandidát ÚV KSČ J. Procházka) bezpartijního spisovatele Havla, který požadoval od sjezdu vyslovení společenské záruky za spisovatele Beneše, zatčeného pro protistátní činnost. Přesto, že řadě účastníků to bylo známo, nikdo zásadně nevystoupil proti a byly náklady záruku poskytnout.

- V diskusi na sjezdu navrhl A. Kliment, aby byl přečten dopis spisovatele Solženicyna adresovaný sjezdu Sovětských spisovatelů. K tomuto návrhu se připojil Pavel Kohout a oznámil se, že překládá, který má u sebe, přečte. Sjezd tento návrh přijal proti 3 hlasům, dopis byl přečten. Teprve následné odmítnutí tohoto aktu a Goldstückerem, který jej označil za vměšování do otázek organizace spřátelené země a mohl by narušit vzájemné vztahy, vedlo k závěru na dopis více v diskusi nereagovat.
- Na schůzi stranické skupiny vznikla široká polemika kolem stanoviska naší strany a vlády k arabsko - izraelskému konfliktu. Řada spisovatelů ztratila se zřetеле celkové rozložení světových sil pokroku a reakce a v rozporu s těmito skutečnostmi zaujímala nesprávné stanovisko. Přesto, že problém byl osvětlen a uzavřen, vystoupil s ním Pavel Kohout znovu na sjezdu a v rozporu se stanoviskem strany a vládním prohlášením srovnal Izrael a Československem a arabské státy s hitlerovským Německem z období před 30 lety.

Je třeba se rovněž pozastavit nad znepokojujícím faktem, že v průběhu IV. sjezdu čs. spisovatelů se projevila u značné části spisovatelů, a to i komunistů, ideové nepevnost a falešný humanismus, když byl projednáván dopis spisovatele Václava Havla, který žádal, aby ÚV SČSS dal městskému soudu v Praze společenské záruky za spisovatele J. Beneše, který byl odsouzen za porušení čs. zákonů.

Tyto příklady svědčí o politické a ideové nezákladovosti části spisovatelů - komunistů. Stranický vliv na jejich myšlení a jednání je velmi nedostatečný. Silný je naproti tomu pocit stavovské příslušnosti, chorobný individualismus, pramenící z jejich odtrženosti od mas, který se zvláště výrazně projevuje v teorii nadřazenosti kultury nadě všemohno a v praxi pak v tendencích opozičnosti vůči ÚV KSČ a státu.

2856

Politická situace mezi spisovateli, tak jak ji ukázaly přípravy IV. sjezdu i jeho průběh, není ohrázen ideovým vřemí jen poslední doby. Zmatená a nesprávné názory mezi spisovateli se projevily již na II. a III. sjezdu. Dvazm spisovatelů a při všech závažných událostech, které vyžadují od komunistů jejich politickou vyspělost a ~~osobní stranickost~~ *personální stranickost*. Průběh IV. sjezdu SČSS potvrzuje, že směrně s tím, jak klesá vliv strany na část spisovatelů - komunistů, aláhne jejich stranickost, vztah ke straně a jejím orgánům a klesá jejich osobní stranické aktivity a disciplína. Ukazuje se, že domo- vadní spůsob práce ÚV KSČ, spočívající převážně v osobním jednání s jednotlivci, jsou málo účinné a jeví se potřeba přenést boj za správné pojetí socialistické kulturní politiky na širší základnu.

V řadách spisovatelů a inteligence probíhá po řadu let hluboká diferenciace v otázkách, které otavřel XX. sjezd KSČSS a které soustavně řeší i naše strana. Část spisovatelů i při kritickém hodnocení chyb minulého období vidí reálné hodnoty, které mohla vytvořit jen socialistická společnost a usiluje v intencích strany o další jejich rozvoj. Část spisovatelů sešla však z pozic strany a agresivně útočí na minulost i současnost našeho socialistického stázení. Tyto tendence jsou zvláště výrazné v oblasti žurnalistiky a literární kritiky a promítají se v dalších oblastech umění. Znapokoju- jící je, že proti těmto protistranickým vystoupením se spisovatelé a žurnalisté stojící na pozicích strany neohrazují a nevedou ideový boj za jejich rozbití, a že ani na stránkách stranického tisku. K tomu přispívají i nejasnosti v řízení této oblasti mezi stranickými, státními a svazovými orgány. Komunisté ve státních a svazových orgánech neberou na sebe

dostatek odpovědnosti v řešení rozporných problémů a stranické rozhodnutí a doporučení nerespektují. Nezásadovost, která se např. projevuje v tom, že některá díla jsou na stranické půdě posouzena jako politicky a ideově pochybná a škodlivá, jsou přes to po čase veřejně publikována. Také kádrové změny v oblasti stranického řízení kultury jsou mezi značnou částí spisovatelů i dalších pracovníků v kultuře zneužívány, nesprávně vykládány jako výsledek "hánil, vzdoru" spisovatelů proti dogmatickým tendencím a jsou charakterizovány jako určitá slabost "havarie" strany při provádění kulturní politiky. To vše vytváří labilní situaci, která objektivně těmto proti-stranickým tendencím nahrává, dezorientuje kolísající část spisovatelů (inteligence) i širokou veřejnost.

II.

Na základě provedeného disciplinárního řízení předsednictvo ÚV KSČ schvaluje :

1. vyloučit z Komunistické strany Československa :

- a/ Pavla K o h o u t a , jehož vystupení na IV. sjezdu čs. spisovatelů je v rozporu s ideologií a zájmy strany a socialistického státu. Jeho požadavky občanské svobody jsou směsicí idealistických a anarchistických názorů, popírá vedoucí úlohu strany, práva a povinnosti státu chránit socialistickou společnost. Svévolně a zcela v rozporu s uvědoměním a kázní člena strany vystoupil na IV. sjezdu čs. spisovatelů s dopisem sovětského spisovatele Solženičyna, adresovaným sjezdu sovětských spisovatelů, který nebyl v SSSR zveřejněn a takto nepřípustně zasáhl do problémů, které se řeší v Sovětském svazu, k čemuž neměl žádného práva. Svým jednáním hrubě porušil stranickou kázeň. Tímto svým postojem a jednáním dostal se na protistranickou platformu, která není slučitelná s linií a stanovami strany ;
- b/ Ivana K l í m u , jehož jednání v přípravě a vystoupení na sjezdu čs. spisovatelů dostalo se do zásadního rozporu s politikou strany, vyjádřenou v resoluci XIII. sjezdu k otázkám kultury. Nerespektoval závěry stranické skupiny a naopak v rozporu s požadavky stranické kázně vystoupil proti stranické linii. Tímto svým postojem dostal se na protistranickou platformu, která není slučitelná s linií a stanovami strany. Přes několikerou kritiku a jednání s ním setrvává na nesprávných názorech, s nimiž vystoupil na sjezdu spisovatelů ;
- c/ Antonína J. L i e h m a za nestranickou činnost v posledních letech. Vystoupením na IV. sjezdu spisovatelů a v praktické činnosti se ideologicky rozešel s potřebami a zájmy strany, vystoupil proti nim a dostal se tak na protistranickou platformu, která není slučitelná s linií a stanovami strany. Jeho vystoupení má charakter vlastní

- 2 -

opoziční platformy v otázkách kulturní politiky, neboť proklamuje kulturu jako sílu v nadtřídní pozici, požaduje právo svobody v idealistickém smyslu, hlásat a šířit myšlenky i díla protimarxistická. Na sjezdu spisovatelů napadl stranu i státní orgány, které obvinil z toho, že se dopouštějí domnělého bezpráví a křivd na naší kultuře, přičemž manipuloval neodpovědně s fakty ;

d/ Ludvíka V a c u l í k a , který hrubým protistranickým způsobem napadl na IV. sjezdu čs. spisovatelů socialistickou moc, což se setkalo s ohlasem našich protivníků zejména v zahraničí. Jeho útok byl adresován straně i státu. Vystoupil z pozic straně cizích jako anarchista, který pojímá svobodu zcela netřídně a abstraktně. Svým vystoupením porušil zásady stranické disciplíny, ideovou a organizační jednotu strany. Tímto svým postojem a jednáním dostal se na protistranickou platformu, která není slučitelná s linií a stanovami strany ;

2. Provést se spisovatelem s. Milanem K u n d e r o u stranické disciplinární řízení vzhledem k jeho ~~neoprávněnému~~ vystupování na IV. sjezdu čs. spisovatelů, které bylo v rozporu s požadavky na člena strany.
3. Uvolnit z funkce kandidáta ÚV KSČ a vedoucího stranické skupiny ÚV Svazu čs. spisovatelů s. Jana P r o c h á z k u , který svým neukázněným a neodpovědným jednáním v přípravě sjezdu spisovatelů a v jeho průběhu, i v další činnosti dokázal, že jeho ideová a politická úroveň neodpovídá požadavkům vyplývajících z této funkce.

- d/ Ludvíka V A C U L Í K A; hrubým protistranickým způsobem napadl na IV. sjezdu spisovatelů socialistickou moc, což se setkal s ohlasem našich protivníků zejména v zahraničí. Jeho útok byl adresován straně i státu. Vystoupil z pozic straně cizích jako anarchist, který pojímá svobodu zcela netřídně a abstraktně. Svým vystoupením porušil zásady stranické disciplíny, ideovou a organizační jednotu strany;
2. zavést disciplinární řízení se spisovatelem Milanem K U N D E R O U za jeho vystoupení na IV. sjezdu čs. spisovatelů;
3. předložit plénu ÚV KSČ návrh, aby spisovatel Jan P R O C H Á Z K A byl uvolněn z funkce kandidáta ÚV KSČ, protože jeho jednání v době příprav a průběhu IV. sjezdu SČSS i po sjezdu svědčí o tom, že jeho politická úroveň neodpovídá funkci kandidáta ÚV KSČ.

III

U k l á d á

1. Ideologickému oddělení ÚV KSČ

- a/ společně s tiskovými orgány strany vyhodnotit stav mezi spisovateli a jeho odraz na celé ideologické frontě, charakterizovat jej a proti úchylnám a nesprávnostem zahájit bez ohledu na osoby soustavný, principiální ideologický boj na všech úsecích a všemi vhodnými prostředky, zejména v tisku, rozhlasu a televizi; v této souvislosti prověřit plnění usnesení ÚV KSČ o práci Čs. rozhlasu a televize (ideologické odd. ÚV KSČ a ÚKŘK);

- b/ spolu s ÚKMK vyhodnotit každý diskusní příspěvek přednesený na schůzích stranické skupiny i na sjezdu, provádět osobní pohovory se všemi členy strany - spisovateli, u nichž se projevíly nesprávné názory. Do této práce zapojit krajské, případně okresní stranické orgány;
- c/ dát podnět, aby nedostatký sjezdu Svazu čs. spisovatelů se zabývalo ministerstvo kultury a informací (případně Výbor pro kulturu a informaci), stanovilo si svoje cíle, veřejně zaujímalo stanoviska, hovořilo se spisovateli neustraněně, jejich vystoupení nebyla v souladu s principy socialistického státu apod.;
- d/ společně s ministerstvem kultury a informací by mělo přehodnotit obsah a řízení literárních novin. Literární noviny jsou dnes více politickým než kulturním časopisem, s vyhraněnou politickou platformou. Je třeba zvážit, zda by jeho řízení nepříslušelo ministerstvu kultury a informací;
- e/ soustavně pracovat se stranickou skupinou ÚV SČS a (spolu s městským a obvodním výborem KSČ) se stranickou organizací KSČ při Svazu spisovatelů s cílem vytvářet a soustavně posilovat pevné stranické jádro, zejména aby zhodnotily celkový průběh IV. sjezdu spisovatelů. Zajistit, aby toto hodnocení spolu se závěry zářijového plánu ÚV KSČ k průběhu IV. sjezdu SČS byly základem odrazujícího procesu ve Svazu spisovatelů;
- f/ spolu s ústřední kontrolní a revizní komisí KSČ by mělo provést prověrku uplatňování tiskového zákona;

2856

- 10 -

2. příslušným vedoucím oddělení ÚV KSČ personálně posílit celý ideologický, společenskovední a školský úsek o politicky a ideově pevné, dobře připravené pracovníky, aby na široké frontě bylo možno realizovat závěry ÚV KSČ vyplývající z uanesení XIII. sjezdu KSČ.

Provede: s. J. Hendrych

s. P. Hron

s. F. Havlíček

s. J. Havlín

s. M. Mamula

s. K. Hoffmann

Přijaté usnesení

Č. j. P 2856

U s n e s e n í

49. schůze předsednictva ÚV KSČ ze dne 19. září 1967

k bodu 17: Disciplinární řízení se spisovatelem Pavlem Kohoutem, Ivanem Klímem, Antonínem J. Lehmem, Ladvíkem Vaculíkem
(a. P. Hron)

U s n e s e n í

Předsednictvo ÚV KSČ

I

na základě disciplinárního řízení, které provedla Ústřední kontrolní a revizní komise KSČ podle usnesení předsednictva ÚV KSČ ze dne 4. 7. 1967, konstatuje:

Příprava a průběh 17. sjezdu Svazu československých spisovatelů (SČSS) prokazuje, že mezi československými spisovateli je řada nejistot a nesprávných názorů, které v některých případech se dostaly až na pozice straně a socialistickému zřízení cizí.

Jen v několika případech zaznělo se upřisňové tribuny zcela jasně stanovisko komunisty - spisovatele, ačkoliv členové strany tvořili většinu účastníků sjezdu. Jen zásadní a principiální postup delegace ÚV KSČ vedené s. Hendrychem a skupiny několika členů strany,

Již v přípravě sjezdu se projevila výrazně nechuť /členů ÚV SČSS - komunistů/ připravit podkladové materiály pro obsahové jednání a kádrové zabezpečení sjezdu. Doporučení ÚV KSČ, aby podstatou jednání sjezdu byly náměty obsažené v rezoluci XIII. sjezdu KSČ k naléhavým otázkám dalšího rozvoje socialistické kultury, nebyla realizována. Faktem zůstává, že např. již při jednání stranické skupiny ÚV SČSS v březnu 1967 byl požadavek přípravy dokumentů pro sjezd označován za projev nedůvěry strany vůči spisovatelům, hovořilo se o tom, že ideologické oddělení ÚV KSČ staví komunisty - spisovatele do role manipulovaných šašků. Převládá názor, že sjezd bez ohledu na přípravu půjde stejně svou vlastní cestou. Za daného stavu šetření je těžko posoudit nakolik to bylo způsobeno stranickou slabostí nebo záměrnou činností některých jednotlivců.

Dopis předsednictva ÚV KSČ stranické skupině sjezdu nebyl vzat účastníky jako závazný stranický dokument a jeho obsah kvalitativně neovlivnil průběh sjezdu a jeho závěrečný dokument. Stanovisko ÚV SČSS k některým otázkám čs. literatury, které po některých úpravách bylo přijato jako sjezdové usnesení, jen velmi vlažným způsobem reaguje na podněty XIII. sjezdu KSČ. Naproti tomu obsahuje řadu tezí, které nejsou v souladu s rezolucí XIII. sjezdu KSČ k otázkám kultury, vztah ideologie a kultury je formulován abstraktně, netřídním způsobem a umožňuje různorodý výklad. O slabém vztahu velké části spisovatelů - komunistů ke straně a socialismu svědčí další skutečnosti:

- stranická skupina delegátů sjezdu vážně jednala o dopisu (přednesl jej kandidát ÚV KSČ J. Procházka) bezpartijního spisovatele Havla, který požadoval od sjezdu vyslovení společenské záruky za spisovatele Beneše, zatčeného pro protistátní činnost. Přesto, že řadě účastníků to bylo zněmo, nikdo zásadně nevystoupil proti a byly nálady záruku poskytnout.

- V diskusi na sjezdu navrhl A. Kliment, aby byl přečten dopis spisovatele Solženicyna adresovaný sjezdu Sovětských spisovatelů. K tomuto návrhu se připojil Pavel Kohout a nabídl se, že překlad, který má u sebe, přečte. Sjezd tento návrh přijal proti 3 hlasům, dopis byl přečten. Teprve redné odmítnutí tohoto aktu s. Goldstückerem, který jej označil za vložování do otáček organizace spřátelené zemí a měl by narušit vzájemné vztahy, vedlo k závěru na dopis více v diskusi nepromlouvat.
- Na schůzi stranické skupiny vznikla široká polemika kolem stanoviska naší strany a vlády k arabsko - izraelskému konfliktu. Řada spisovatelů strčila se záměrem celkové rozložení světových sil pokroku a reakce z v rozporu s těmito skutečnostmi zaujímal nesprávné stanovisko. Přesto, že problém byl navštíven a uzavřen, vystoupil s ním Pavel Kohout znovu na sjezdu a v rozporu se stanoviskem strany a vládním prohlášením srovnal Izrael s Československem a arabské státy s hitlerovským Německem z období před 30 lety.

Je třeba se rovněž pozastavit nad znepokojujícím faktem, že v průběhu IV. sjezdu čs. spisovatelů se projevil u značné části spisovatelů, a to i komunistů, ideová nepevnost a falešný humanismus, když byl projednáván dopis spisovatele Václava Havla, který žádal, aby ÚV SČSS dal městskému soudu v Praze společenské záruky za spisovatele. J. Beneše, který byl odsouzen za porušení čs. zákonů.

Tyto příklady svědčí o politické a ideové nezásadovosti části spisovatelů - komunistů. Stranický vliv na jejich myšlení a jednání je velmi nedostatečný. Silný je naproti tomu pocit stavovské příslušnosti, chorobný individualismus, prázdnost a jejich odtrženosti od mas, který se zvlášť výrazně projevuje v teorii nadřazenosti kultury nad vědou a v praxi pak v tendencích opozičnosti vůči ÚV SČSS a státu.

Politické situace mezi spisovateli, tak jak ji ukázaly přípravy IV. sjezdu i jeho průběh, není odrazem ideového vření jen poslední doby. Zmatané a nesprávné názory mezi spisovateli se projevily již na II. a III. sjezdu Svazu spisovatelů a při všech závažných událostech, které vyžadovaly od komunistů jejich politickou vyspělost a pevný postoj. Průběh IV. sjezdu SČSS potvrzuje, že uměrné a tím, jak klesá vliv strany na čest spisovatelů - komunistů, slabne jejich stranickost, vztah ke straně a jejím orgánům a klesá jejich osobní stranická aktivita a disciplína. Ukazuje na, že došedlé způsoby práce ÚV KSČ, spočívající převážně v mnohaletém jednání s jednotlivci, jsou málo účinné a jeví se potřebu přenést boj za správné pojetí socialistické kulturní politiky na širší základnu.

V řadách spisovatelů a inteligence probíhá po řadu let hluboká diferenciaci v otázkách, které otevřel XV. sjezd KSČ a které soustavně řeší i naše strana. Část spisovatelů i při kritickém hodnocení chyb minulého období vidí reálné hodnoty, které mohla vytvořit jen socialistická společnost a učiluje v intencích strany o další jejich rozvoj. Část spisovatelů sešla však z pozic strany a agresivně dťočí na minulost i současnost našeho socialistického státní. Tyto tendence jsou zvláště výrazné v oblasti žurnalistiky a literární kritiky a promítají se v dalších oblastech umění. Znepokojující je, že proti této protistranickému vystoupení se spisovatelé a žurnalisté stojící na pozicích strany neobrazují a nevedou ideový boj za jejich rozbití, a to ani na stránkách stranického tisku. K tomu přispívají i nejasnosti v řízení této oblasti mezi stranickými, státními a svazovými orgány. Komunisté ve státních a svazových orgánech neberou na sebe

dostatek odpovědnosti v řešení rozporných problémů a stranická rozhodnutí a doporučení nerespektují. Nezodpovědnost, která se např. projevuje v tom, že některé články jsou na stranické půdě posuzovány jako politicky a ideově pochybné a škodlivé, jsou přes to po čase veřejně publikovány. Také kádrové změny v oblasti stranického řízení kultury jsou mezi značnou částí spisovatelů i dalších pracovníků v kultuře znepokojeny, nesprávně vykládány jako výsledek "úsilí, všdoru" spisovatelů proti dogmatickým tendencím a jsou charakterizovány jako určitá slabost "havarie" strany při provádění kulturní politiky. To vše vytváří labilní situaci, které objektivně těmto protistranickým tendencím nahrává, dezorientuje kolísající část spisovatelů (inteligence) i širokou veřejnost.

II

Na základě provedeného disciplinárního řízení předsednictvo UV KSČ schvaluje:

1. vyloučit z Komunistické strany Československa:

- a/ Pavla K O H O U T A, jehož vystoupení na IV. sjezdu čs. spisovatelů je v rozporu s ideologií a zájmy strany a socialistického státu. Jeho požadavky občanské svobody jsou směsicí idealistických a anarchistických názorů, popírá vedoucí úlohu strany, práva a povinnosti státu chránit socialistickou společnost. Svévole a zcela v rozporu s uvědoměním a kázní členu strany vystoupil na IV. sjezdu čs. spisovatelů s dopisem sovětského spisovatele Solženicyna, adresovaným sjezdu sovětských spisovatelů, který nebyl v SSSR zveřejněn a takto nepřipustně zasáhl do problémů, které se řeší v Sovětském svazu, k čemuž neměl žádného práva. Svým jednáním hrubě porušil stranickou

kázeň. Tímto svým postojem a jednáním dostal se na protistranickou platformu, která není slučitelná s linií a stanovami strany;

- b/ Ivana K L Í M U, jehož jednání v přípravě a vystoupení na sjezdu čs. spisovatelů dostalo se do zásadního rozporu s politikou strany, vyjádřenou v rezoluci XIII. sjezdu k otázkám kultury. Nerespektoval závěry stranické skupiny a naopak v rozporu s požadavky stranické kázně vystoupil proti stranické linii. Tímto svým postojem dostal se na protistranickou platformu, která není slučitelná s linií a stanovami strany. Přes několikerou kritiku a jednání s ním setrvává na nesprávných názorech, s nimiž vystoupil na sjezdu spisovatelů;
- c/ Antonína J. L I E H M A za nestranickou činnost v posledních letech. Vystoupením na IV. sjezdu spisovatelů a v praktické činnosti se ideologicky rozešel s potřebami a zájmy strany, vystoupil proti nim a dostal se tak na protistranickou platformu, která není slučitelná s linií a stanovami strany. Jeho vystoupení má charakter vlastní opoziční platformy v otázkách kulturní politiky, neboť proklamuje kulturu jako sílu v nadtřídní pozici, požaduje právo svobody v idealistickém smyslu, hlásat a šířit myšlenky i díla protimarxistická. Na sjezdu spisovatelů napadl stranu i státní orgány, které obvinil z toho, že se dopouštějí domnělého bezpráví a křivd na naší kultuře, přičemž manipuloval neodpovědně s fakty;
- d/ Ludvíka V A Č U L Í K A, který hrubým protistranickým způsobem napadl na IV. sjezdu čs. spisovatelů socialistickou moc, což se setkalo s ohlasem našich protivníků zejména v zahraničí. Jeho útok byl adresován straně i státu. Vystoupil z pozic straně cizích jako anarchista, který pojímá svobodu zcela netřídně a abstraktně. Svým vystoupením porušil zásady stranické disciplíny, ideovou a organizační jednotu strany. Tímto svým postojem a jednáním dostal se na protistranickou platformu, která není slučitelná s linií a stanovami strany;

2. provést se spisovatelem s. Milanem K U N D E R O U stranické disciplinární řízení vzhledem k jeho vystupování na IV. sjezdu Čs. spisovatelů, které bylo v rozporu s požadavky na člena strany;
3. zvolnit z funkce kandidáta ÚV KSČ a vedoucího stranické skupiny ÚV Svazu Čs. spisovatelů s. Jana P R O C H Á Z - K U, který svým nezákázněným a neodpovědným jednáním v přípravě sjezdu spisovatelů a v jeho průběhu i v další činnosti dokázal, že jeho ideová a politická úroveň neodpovídá požadavkům vyplývajícím z této funkce.

III

U k l á d a

1. ideologickému oddělení ÚV KSČ

- a/ společně s tiskovými orgány strany vyhodnotit stav mezi spisovateli a jeho odraz na celé ideologické frontě, charakterizovat jej a proti úchytkám a nesprávnostem zahájit bez ohledu na osoby soustavný, principiální ideologický boj na všech úrovních a všemi vhodnými prostředky, zejména v tisku, rozhlasu a televizi; v této souvislosti prověřit plnění usnesení ÚV KSČ o práci Čs. rozhlasu a televize (ideologické oddělení ÚV KSČ a ÚKRK);
- b/ spolu s ÚKRK vyhodnotit každý diskusní příspěvek přednesený na schůzích stranické skupiny i na sjezdu, provést osobní pohovory se všemi členy strany - spisovateli, u nichž se projevily nesprávné názory. Do této práce zapojit krajské, případně okresní stranické orgány;
- c/ dát podnět, aby nedostatky sjezdu Svazu Čs. spisovatelů se zabývalo ministerstvo kultury a informací (případně Výbor pro kulturu a informace), stanovilo

si své cíle, veřejně zaujímalo stanoviska, hovořilo se spisovateli nestraníky, jejichž vyetoupení netyla v souladu s principy socialistického státu apod.;

d/ společně s ministerstvem kultury a informací by mělo přehodnotit obsah a řízení Literárních novin. Literární noviny jsou dnes více politickým než kulturním časopisem, s vyhraněnou politickou platformou. Je třeba zvážit, zda by jeho řízení nepříslušelo ministerstvu kultury a informací;

e/ soustavně pracovat se stranickou skupinou ÚV SČSS a (spolu s městským a obvodním výborem KSČ) se stranickou organizací KSČ při Svazu spisovatelů a cílem vytvářet a soustavně posilovat pevné stranické jádro, zejména aby zhodnotily celkový průběh IV. sjezdu spisovatelů. Zajišťit, aby toto hodnocení spolu se závěry zářijového pléna ÚV KSČ k průběhu IV. sjezdu SČSS byly základem odhrazujícího procesu ve Svazu spisovatelů;

f/ spolu s ústřední kontrolní a revizní komisí KSČ by mělo provést prověrku uplatňování tiskového zákona;

2. příslušným vedoucím oddělení ÚV KSČ personálně posílit celý ideologický, společenskovední a školský úsek o politicky a ideově pevné, dobře připravené pracovníky, aby na široké frontě bylo možno realizovat závěry ÚV KSČ vyplývající z usnesení XIII. sjezdu KSČ

Provede: z. J. Handrych

z. P. Hron

z. P. Havlíček

z. J. Havlín

z. M. Mamula

a. K. Hoffmann

K závěrům disciplinárního řízení se spisovateli Pavlem Kohoutem, Ivanem Klímou, Antonínem J. Liehmem, Ludvíkem Vaculíkem

Při posuzování provinění uvedených členů brala komise v úvahu některé dřívější poznatky z této oblasti. Již delší dobu lze pozorovat určité proudy uvnitř ústředního výboru Svazu spisovatelů. Zatímco jedni usilují i ostrou kritikou nedostatků o zlepšení práce svazových orgánů pod vedením strany, projevuje se nepřítis silná skupina, která vystupuje v rozporu s linií strany stanovenou XIII. sjezdem KSČ.

Tato skupina využívá pro šíření svých názorů různých institucí, především Literárních novin. To lze dokumentovat na řadě případů, počínaje přístupem ke stanovisku ÚV ke kulturním časopisům, přes projevy kolem časopisu Tvář, až po přístup k rezoluci XIII. sjezdu o rozvoji socialistické kultury. Tyto tendence se projevíly i v přípravě i v průběhu IV. sjezdu Svazu československých spisovatelů.

V průběhu disciplinárního řízení projevíly se názory, že A.J. Liehm, I. Klíma a L. Vaculík tvoří organizovanou skupinu, která cílevědomě usiluje o dosažení svých cílů. Např. předseda stranické organizace při Svazu spisovatelů s. Cach uvedl, že asi v březnu t.r. se měla sejít skupinka spisovatelů, mezi nimi Klíma, Liehm a Vaculík, která měla v souvislosti se sjezdem jednat o postupu a současně funkcích, které budou zastávat. Šetřením se nepodařilo prokázat existenci organizované skupiny, je však nesporné, že všichni uvedení spisovatelé (i někteří další) se scházejí na mimostranické ideové platformě. Společným znakem jejich vystoupení je nesouhlas s vnitřní a zahraniční politikou strany a státu, negace výsledků práce strany, útoky proti její vedoucí úloze, dělnické třídě a nadřazování inteligence, zejména spisovatelů; odchod z marxisticko-leninských pozic, netřídní pojetí svobody a demokracie, smír s buržoazní ideologií. Vše, co této jejich koncepci odporuje, označují za překonané, za přežitky minulosti, za dogmatismus, nezastavují se ani před útoky na základní principy strany a

úlohu státu v socialistické společnosti. Tyto názory nacházejí dosti živnou půdu nejen mezi spisovateli, ale mezi některými částmi inteligence. Při posuzování jednotlivých projevů je často velmi obtížné posoudit, nakolik jsou způsobeny politickou naivitou a nakolik je to vědomý protistranický a protisocialistický záměr. V každém případě však jde o činnost prováděnou mimo stranu a v rozporu s jejími organizačními principy.

Vzhledem k tomu, že se činností jmenovaných členů vytváří reálné nebezpečí zárodků a ohnisek organizované ideové platformy opozice proti straně, komise je přesvědčena o nutnosti zásadního zákroku. Ústřední kontrolní a revizní komise v tomto směru předkládá návrh usnesení i některé úvahy přesahující rámec usnesení předsednictva ústředního výboru KSČ o zavedení disciplinárního řízení s uvedenými členy strany.

2856/20

PŘÍLOHA IV

Pavel K o h o u t ,

narozen 20.7.1928, spisovatel, původním povoláním redaktor, člen KSČ od 1.5.1946. Pochází z rodiny úředníka. V roce 1952 se podruhé oženil, jeho manželkou se stala Anna Cornová, úřednice KOVO, s níž má tři děti.

V roce 1947 maturoval na reálném gymnasiu v Praze a pokračoval ve studiu na filosofické fakultě Karlovy university. Studium přerušil a v roce 1948 začal pracovat v Československém rozhlasu a odtud přešel v roce 1949 do Moskvy, kde pracoval jako druhý kulturní přidělenec na našem vyslanectví. V prosinci 1950 byl schválen do funkce šéfredaktora časopisu Dikobraz, kde působil do listopadu 1952, kdy nastoupil základní vojenskou službu. Působil v redakci Československý voják, a to ještě rok po skončení vojenské služby. Poté pracoval několik měsíců jako vnitropolitický redaktor Československé televize.

V roce 1947 absolvoval základní a okresní školení strany a několik krátkodobých školení ČSM v Klecanech (r.1947-49). Ve straně nezastával významnějších funkcí, až na členství v ideologické komisi městského výboru strany v Praze (r.1964-65). Aktivně však pracoval v ČSM a mezi mládeží. Určité údobí byl vedoucím souboru Júlia Fučíka. Na II. a III. sjezdu ČSM byl zvolen členem ÚV ČSM. Od III. sjezdu v roce 1958 byl členem předsednictva ÚV ČSM. V roce 1960 byl uvolněn spolu s několika dalšími soudruhy z funkce člena předsednictva ÚV ČSM.

Od roku 1950 je literárně činný; psal verše, písně, divadelní hry a scénáře k filmům.

Ve svých pracích orientuje se převážně na problémy mladých lidí. Některé jeho práce pronikly úspěšně do zahraničí a získaly značný ohlas.

Na II. a III. sjezdu Svazu československých spisovatelů byl zvolen členem ÚV SČSS. V roce 1966 na své členství v ÚV SČSS rezignoval pro nesouhlas s činností ÚV SČSS, o kterém tvrdil, že je nástrojem ideologického oddělení ÚV KSČ.

Pavel Kohout je talentovaný spisovatel. V jeho jednání se však jeví sklony k egoismu a pozérství. Pro tyto povahové nedostatky je u značné části spisovatelů neoblíben.

- x -

Vystoupení Pavla Kohouta na stranické skupině a na IV. sjezdu SČSS potvrzují, že se svým myšlením a skutky rozešel s programem a ideologií Komunistické strany Československa. Jeho vystoupení na sjezdu spisovatelů je v rozporu s obsahem dopisu předsednictva ÚV KSČ a závěry stranické skupiny sjezdu, která zavazovala všechny účastníky k pozitivnímu řešení otázek dalšího rozvoje československé literatury v duchu rezoluce XIII. sjezdu o kultuře; nese význačný podíl viny za vytvoření nezdravé atmosféry, v níž došlo k pokusu o politické zneužití sjezdu.

Pavel Kohout v rozporu s leninskými principy strany a v rozporu se zájmy socialistického státu požaduje neomezenou občanskou svobodu jednání. Staví do protikladu zájmy společnosti představované státem a zájmy občanů - jejich soukromých stanovisek - a požaduje právo na publikaci jejich názorů. Z této pozice útočí na tiskový zákon, označuje "cenzuru" za ostudný jev naší společnosti a požaduje právo rozšiřovat jakékoliv názory, které považuje autor za správné. Útočí na stranické orgány, upírá jim právo posuzovat politický obsah tvorby a případnou závadnost projednávat s vydavatelskými orgány.

Upírá straně právo zkoumat a zobecňovat procesy, které probíhají v naší společnosti, činit k nim usnesení a ta organizačně zajišťovat. Označuje tuto činnost za autoritativní vnucování stanovisek, jejichž důsledkem je odklon, zejména mládeže, a najmě mladé inteligence, od strany. Svým požadavkem, aby si lidé, a zejména mládež, utvářely své názory na základě svobodné diskuse a konfrontace názorů, fakticky žádá i svobodu pro hlásání nepřátelských protistranických stanovisek; popírá organizátorskou úlohu strany a staví ji do role jakéhosi "informátora".

Pavel Kohout ve svém vystoupení napadl zahraniční politiku strany a vlády tím, že zkreslil události na Blízkém a Středním východě v souvislosti s konfliktem mezi Izraelem a arabskými státy. V rozporu s fakty provedl srovnání konfliktní situace ČSR - Německo v roce 1938 s nynějším konfliktem Izrael - arabské státy a odmítl prohlášení vlády ČSSR; podle Pavla Kohouta nelze označovat Izrael za agresora, stejně tak jako by nebylo možno tak označit ČSR v roce 1938, kdyby vypálila první ránu.

Navíc toto stanovisko vyjádřil po obsáhlém projednávání tohoto problému na stranické skupině sjezdu. Pavel Kohout nerespektoval závěry stranické skupiny a vystoupil v rozporu s fakty proti prohlášení vlády ČSSR na sjezdu spisovatelů.

Pavel Kohout v rozporu s ustálenou praxí ve styku s bratrskými organizacemi socialistických zemí přečetl na IV. sjezdu SČSS dopis sovětského spisovatele Solženicyna, adresovaný sjezdu sovětských spisovatelů. Pavlu Kohoutovi bylo známo, že tento dopis nebyl Svazem sovětských spisovatelů publikován. Muselo mu být známo, že posouzení, nakolik je jeho obsah pravdivý a nakolik je pomluvou sovětského zřízení, přísluší výlučně sovětským orgánům. Přesto neváhal vystoupit s dopisem jen proto, že se domníval, že tím podpoří některé své nesprávné názory.

Tento čin je třeba odmítnout jako pokus o vměšování do vnitřních záležitostí bratrské strany. Toto jednání Pavla Kohouta je třeba hodnotit tím kritičtěji, neboť je znám jeho "citlivý smysl" pro nevměšování do otázek Svazu spisovatelů, z kterého neoprávněně obviňuje i ÚV KSČ a na protest proti tomu resignoval na členství v ÚV SČSS.

- x -

Vystoupení Pavla Kohouta na IV. sjezdu Svazu československých spisovatelů je v rozporu s ideologií a zájmy strany a socialistického státu. Jeho požadavky občanské svobody jsou směsí idealistických a anarchistických názorů, popírajících vedoucí úlohu strany a práva a povinnosti státu chránit socialistickou společnost. Svým jednáním hrubě porušil stranickou kázeň.

Navrhuje se proto vyloučit Pavla Kohouta z Komunistické strany Československa.

Ivan K L Í M A

narozen 14. 9. 1931, kandidát strany od 28. 6. 1951, člen od 27. 11. 1953, bytem Praha 4, Hodkovičky, Nad lesem 8.

Pochází z levě orientované intelektuálské rodiny, rodiče pracovali v KOMSOMOLU, matka je sestrou brí Synků. V době okupace byla celá rodina vězněna v Terezíně z rasových důvodů. Po osvobození byl otec jmenován ředitelem národního podniku MEZ Brno, v roce 1951 přešel do Výzkumného ústavu slaboproudé elektřiny. V roce 1953 byl otec odsouzen k 27 měsícům vězení pro zanedbání povinné péče při konstrukci a výrobě elektrických motorů a vyloučen z KSČ. Po odpykání 1 1/2 roku vězení byl mu trest amnestován. V roce 1963 mu bylo vráceno členství v KSČ.

Ivan Klíma po dokončení studií na filosofické fakultě Karlovy university se orientoval na žurnalistiku. Pracoval jako redaktor Květů, v letech 1959 - 1963 jako redaktor nakladatelství Československý spisovatel a od roku 1963 jako redaktor Literárních novin.

Od roku 1953 uveřejnil řadu článků, statí a recenzí, reportáží a povídek v časopisech Ohníček, Pionýr, Práce mladých, Mladá fronta, Literární noviny, Květy a v dalších.

Jako spisovatel čerpá tematicky z válečných a poválečných let východního Slovenska jak v reportážích, tak i v románu Hodina ticha.

Na činnost Ivana Klímy v redakci Literárních novin se v plné šíři vztahuje kritika ÚV KSČ. Ve známém "Stanovisku ÚV KSČ o stavu kulturních časopisů" jsou kritizovány tendence ke zúženému pojetí dogmatismu, kultu osobností a liberalismus. Literárním novinám a konkrétně Ivanu Klímovi je vytýkáno, že v článcích "zvýrazňují pouze všelidské hodnoty, a třídní hlediska

se uvádějí jen v podobně vulgárního zkreslování, vytváří se nesprávný obraz o celé problematice. Tak např. vyznívá i článek Ivana Klímy, před časem uveřejněný jako úvodník Literárních novin. Nesprávně se v něm hodnotí rovněž současná etapa našeho společenského vývoje, jako by všelidový stát u nás byl již pevně vytvořen".

Přes tuto kritiku a další upozornění nedošlo u Ivana Klímy (i Literárních novin) k obratu v nazírání na současné problémy naší společnosti. Dokladem toho je pokus zveřejnit v Literárních novinách krátce po prohlášení vlády ČSSR i izraelské agresi rozovor čtyř spisovatelů (Lustig, Daněk, Klíma, Jan Procházka) k této problematice. V článku jsou nepřípustným způsobem zkreslována fakta, vyznívá ve prospěch Izraele a proti prohlášení komunistických stran socialistických zemí a proti prohlášení naší vlády.

x x x

Vystoupení Ivana Klímy na IV. sjezdu SČSS je v rozporu s obsahem dopisu předsednictva ÚV KSČ a závěry stranické skupiny sjezdu, která zavazovala všechny účastníky k pozitivnímu řešení otázek dalšího rozvoje československé literatury v duchu rezoluce XIII. sjezdu KSČ o kultuře; nese význačný podíl viny na vytvoření nezdravé atmosféry, v níž došlo k pokusu o politické zneužití sjezdu.

Vystoupení Ivana Klímy na sjezdu, na stranické skupině ÚV SČSS v březnu t.r., jakož i jeho redakční činnost v Literárních novinách ukazují, že nezměnil svá stanoviska a nadále setrvává na nesprávném hodnocení současné etapy našeho společenského vývoje. Vyvozuje z toho svoje závěry o svobodě projevu a právech spisovatelů bez kontroly stranou a vládou. Ztráta politických a třídních hledisek při posuzování současných vnitřních i mezinárodních problémů vede u něho k absurdním srovnáním, která se jeví jako urážka našeho zřízení. Idealistické a liberalistické pojetí humanismu, které houževnatě obhájuje v redakci Literárních novin,

přivádí ho do rozporu s principy strany, již upírá některé její základní povinnosti.

Ivan Klíma již na stranické skupině ÚV SČSS v březnu t.r. vystoupil proti povinnostem členů strany řádně politicky připravit IV. sjezd Svazu spisovatelů. Podklady vypracované skupinou komunistů - spisovatelů pro sjezd označil za pokus ideologického oddělení ÚV KSČ o režii a cenzuru tak, jak se to provádí již od roku 1948; označuje přípravu sjezdu za hru, která není hrou "jejich" a vyslovuje názor, že skutečné myšlenky se objeví teprve na sjezdu samém.

Ivan Klíma na sjezdu spisovatelů i při jiných příležitostech houževnatě obhajuje koncepci Literárních novin. Útočí ostře přes Ústřední publikační správu na ÚV KSČ a fakticky tím odmítá kritiku nedostatků v Literárních novinách ústředním výborem strany. Obviňuje ústřední orgány z předpojatosti vůči Literárním novinám, nepřipouští existenci nějakých chyb a nedostatků v redakci, odmítá v tomto směru i kritiku některých spisovatelů pronesenou na sjezdu. Ve svých vývodech jde tak daleko, že označuje ČSSR za jedinou zemi, s výjimkou fašistického Španělska, kde existuje cenzura, a jako vzor tiskových svobod uvádí zákony z doby Rakousko-Uherska. Navrhl, aby sjezd protestoval a žádal, aby "dosavadní ponižující a ostudné formy cenzury uměleckých děl i tisku byly zrušeny."

Jednání Ivana Klímy v přípravě a na samém sjezdu Svazu spisovatelů je v zásadním rozporu s politikou strany, vyjádřenou v rezolucích XIII. sjezdu KSČ. Závěry stranické skupiny sjezdu nerespektoval, a naopak v rozporu se stranickou kázní, vystoupil proti nim. Vzhledem k tomu, že přes několikerou kritiku a jednání s ním setrvává na nesprávných názorech a vystupuje s nimi na veřejnost, navrhuje se vyloučit Ivana Klímu z Komunistické strany Československa.

Antonín J. L I E H M

narozen 2. 3. 1924, rozvedený, novinář, člen KSČ od 1. 6. 1945, bytem Praha 4, Novodvorská 1079. Pochází z rodiny advokáta v Praze.

V roce 1943 maturoval na reálném gymnasiu. Po maturitě pracoval jako lesní dělník a praktikant. Koncem dubna 1945 odjel do Prahy a přihlásil se k pomoci na výzvu Mezinárodního Červeného kříže. V červnu 1945 organizoval repatriaci vězňů z Lübecku, seznámil se přitom s E. F. Buriánem a po návratu se stal tajemníkem Divadla E. F. Buriána. Od listopadu 1945 byl jmenován vedoucím redaktorem deníku KULTURNÍ POLITIKA. Od dubna 1948 se stal pracovníkem ministerstva zahraničních věcí (tiskový referent). Při své práci vystudoval v roce 1949 Vysokou školu politickou a sociální. Současně byl činný jako překladatel. Od února 1950 pracoval jako redaktor Inpressu. Na podzim 1950 nastoupil vojenskou základní službu (sloužil v nakladatelství NAŠE VOJSKO). V letech 1952 - 1956 pracoval jako redaktor ČTK, potom až do roku 1961 na tiskovém odboru ministerstva zahraničních věcí; od roku 1961 je redaktorem Literárních novin. Nyní je na tvůrčí dovolené.

Od 29. 9. 1966 je kandidátem Svazu československých spisovatelů. V roce 1965 publikoval knihu "Rozhovory o literatuře a kultuře". Jinak se věnuje překladatelské práci na díle Aragonově, Sartrově, Billetdouxově, Merlově atd.

V roce 1948 se oženil s Marií Bendovou (rozenou Skarkovou), matkou dvou dětí z prvního manželství, s níž má dceru Alexandru (1951). Liehmova manželka se stala po uplynutí kandidátské lhůty dne 26. 4. 1956 členkou strany.

V roce 1949 byl stranicky potrestán sekretariátem ÚV KSČ důtkou s výstrahou za to, že jako vedoucí redaktor časopisu KULTURNÍ POLITIKA neprojevil dostatek bdělosti a nezabránil rozšiřování pamfletu proti Vítězslavu Nezvalovi. Součástí trestu bylo rozhodnutí, aby odešel současně z ministerstva zahraničních věcí.

Při prověrce 1948 byly stranicky šetřeny nejasnosti jeho činnosti za okupace a v Mezinárodním Červeném kříži v květnových dnech 1945. Upozornění v tomto směru (s. Palmou) se prošetřovalo delší údobí. (Soudruh Palma mezitím v USA zemřel.)

Antonín Liehm proti tomu uvedl svědky ve svůj prospěch. Zdeněk Palma tvrdil, že A. J. Liehm v době útěku Němců dával jim potvrzení, že jsou pod ochranou Mezinárodního Červeného kříže. Rovněž soudruh Jar. Mařán kritizoval chování Liehma v této organizaci jako typického člena "zlaté mládeže".

Prověrka se protáhla až do případu s pamfletem proti Vítězslavu Nezvalovi a byla uzavřena současně s ukončením disciplinárního řízení (stranicky potrestán a prověřen).

V prosinci 1956 upozornil dopisem soudruh Václav Slavík, tehdy vedoucí III. oddělení ÚV KSČ, na to, že ministerstvo zahraničních věcí přijalo soudruha A. J. Liehma do svých služeb. Během působení A. J. Liehma v ČTK bylo zakázáno posílat jej do zahraničí. V diskusích po XX. sjezdu velmi nesprávně vystupoval.

V roce 1964 byl A. J. Liehm kritizován mezi jinými ve stanovisku ÚV KSČ ke kulturním časopisům za liberalismus.

V dubnu 1967 ideologické oddělení ÚV KSČ projednávalo v ZO KSČ při Svazu československých spisovatelů důsledky, které způsobil článek A. J. Liehma zveřejněný v londýnském časopise SURVEY, určený pro "studium Sovětského svazu a východní Evropy", vydávaný tzv. "Výborem pro svobodu kultury". Jde o organizaci podporovanou tzv. Fordovou nadací, z níž je financována i vysílanka "Svobodná Evropa".

Liehmův článek "Úspěch na plátně", i když byl obsahově bez závad, se dostal v časopise do kontextu s články některých emigrantů, pomlouvajících socialismus. Časopis tím, že zveřejňuje v jednom sledu články autorů ze socialistických zemí s články emigračních protisovětských autorů, chce dokázat svoji nezájatost a vetřít se tak do důvěry čtenářů. Ideologické oddělení ÚV KSČ mu ostře

vytklo tuto politickou chybu. Na výborové schůzi ZO KSČ hájil se Liehm, že jednak článek konzultoval s pracovníky ministerstva zahraničních věcí, a jednak, že nemohl tušit, do jakých souvislostí se jeho článek dostane.

Postavil se do pozice neinformovaného a politických důsledků neznalého člověka, když proti všem ustanovením autorského zákona, podle kterého "autor postupuje svá díla prostřednictvím socialistické organizace k tomu určené", vyvezl o své vůli do Francie rukopis románu Milana Kundery "Žert", využívaje svých vztahů ke komunistickému spisovateli Aragonovi (jehož dílo překládal do češtiny).

V letech 1965 - 1967 Hlavní publikační správa zadržela řadu článků A. J. Liehma, v nichž prosazoval tendence v protikladu s politickou linií a politikou strany, což bylo podrobeno kritice i na zasedáních ÚV KSČ.

x x x

Vystoupení A. J. Liehma na stranické skupině a zejména na IV. sjezdu SČSS, jakož i jeho články v tisku potvrzují, že A. J. Liehm se svým myšlením a skutky rozešel s programem a ideologií Komunistické strany Československa.

Jeho vystoupení na sjezdu spisovatelů je v rozporu s obsahem dopisu předsednictva ústředního výboru KSČ a závěry stranické skupiny sjezdu, která zavazovala všechny účastníky komunisty k pozitivnímu řešení otázek dalšího rozvoje československé literatury v duchu rezoluce XIII. sjezdu o kultuře. A. J. Liehm svým vystoupením nese význačný podíl viny na vytvoření nezdravé atmosféry, v níž došlo k pokusu o politické zneužití sjezdu.

A. J. Liehm v rozporu s fakty neguje vše kladné, co naše společnost od osvobození vytvořila v oblasti politického, hospodářského i kulturního života. Socialistický humanismus je pro něho

přežitkem, snaží se naší veřejnosti vnutit ideově cizí pojetí kultury, které svou krajní abstrakcí je odtrženo od života lidu.

Popírání sociálních, třídních a politických hledisek na rozvoj společnosti vede A. J. Liehma k deformovaným pohledům na minulou i současnou epochu a úlohu kultury v ní. Vystupuje s pojetím kultury jako síly nezávislé na jakékoliv ideologii a programu. Označuje za dobu kulturního temna každou epochu, ve které neexistuje také kultura neuznaná; žádá pro tuto kulturu neznetvořenou názorovou jednostranností politického uspořádání absolutní svobodu. Kultura má být zbavena "diktátu moci", stát nemá zasahovat do "mnohosti aspektů" kultury a nemá být "arbitrem"; kultura musí být zbavena i "diktátu trhu, který je diktátem zpožděného vkusu, diktátem průměru".

Socialistická společnost a socialistický stát nemá dle A. J. Liehma žádné morální právo cokoliv od kultury požadovat; naproti tomu mají povinnost kulturu "ve všech jejích aspektech" rozšiřovat v nejširších vrstvách národa.

Vycházeje z této platformy A. J. Liehm útočí a obviňuje naše zřízení z bezpráví a křivd, potlačování svobody a kritiky a vyzývá druhé, aby proti tomu bojovali "dokud se nevytvoří podmínky k demokratičtějšímu způsobu, odpovídajícímu druhé polovině 20. století."

Rezoluce XIII. sjezdu KSČ k otázkám kultury požaduje, aby kultura byla aktivním činitelem při výstavbě socialistické společnosti, aby se účinně podílela na velikém zápase socialismu s kapitalismem.

Stanoviska o úloze kultury ve společnosti, jak je na sjezdu spisovatelů proklamoval A. J. Liehm, jsou v zásadním rozporu s pojetím kulturní politiky strany a lze je považovat za pokus o formování opoziční platformy na kulturní frontě.

x x x

Činnost A. J. Liehma v posledních letech a zejména jeho vystoupení na IV. sjezdu Svazu československých spisovatelů potvrzují, že A. J. Liehm

- se ideologicky i v praktické činnosti rozešel se zájmy a potřebami strany a vystupuje proti nim. Jeho vystoupení na sjezdu má charakter politické opoziční platformy, v níž proklamuje kulturu jako sílu stojící nad politickými a třídními zájmy společnosti, odmítá soulad zájmů socialistické společnosti a kultury, požaduje právo svobody hlásat a šířit i myšlenky a díla protistranická a protisocialistická. Napadá a obviňuje stranické a státní orgány z bezpráví a křivd, potlačování kritiky a svobody a podněcuje druhé k podobné činnosti.

Z těchto důvodů se navrhuje vyloučit A. J. Liehma z Komunistické strany Československa.

Ludvík V A C U L Í K

narozen 23.7.1926 v Brumově, okres Gottwaldov, nyní bytem Praha 7, Veletržní 21. Člen KSČ od 8.7.1946.

Pochází z dělnické rodiny. Otec tesař, za buržoazní republiky organizován v sociální demokracii, po roce 1945 v KSČ. Vaculík po zakončení 4 tříd měšťanské školy nastoupil k firmě Baťa Zlín, kde se vyučil obuvníkem a současně absolvoval dvouletou obchodní školu (1941 - 1946). Poté začal studovat Vysokou školu politických a sociálních věd v Praze, zprvu internátně, později při zaměstnání. Pracoval jako vychovatel učňů Běvlnářských závodů v Benešově n. Pl., odkud byl pro rozpory propuštěn a nastoupil jako vychovatel učňů ČKD Praha (1949 - 1951).

Přibližně od této doby začal být literárně činný. Pracoval v nakladatelství Rudého práva, v Československém rozhlasu, Literárních novinách. Jeho práce v rozhlasu byla oceněna udělením významování "Za vynikající práci". Mimo publicistiku napsal dva romány (Rušný dům, Sekyra). Nyní je na tvůrčí dovolené.

Ludvík Vaculík je svérázný a hloubavý typ člověka, značně kritický, otevřený, s výraznými prvky individualismu. Např. v přihlášce za člena strany uvedl: "Podepsal jsem, že souhlasím se zásadami komunismu, ovšem jak těmto zásadám rozumím. Není vyloučeno, že jim někdy budu rozumět lépe nebo jinak..... Nenávidím agitaci, jednostrannost, fanatismus jakéhokoliv druhu. Nadevšechno je mi svoboda a pokud nebude ohrožovat svobodu jiných, nevzdám se jí nikde a nikdy."

Pro svoje povahové vlastnosti přicházel Ludvík Vaculík na svých pracovištích občas do konfliktů. Pod vlivem toho i nezdávajícího prostředí mezi některými intelektuály v posledních letech dostal se Vaculík mimo ideový vliv strany, propadl depresi, nevidí perspektivy socialismu, jeho názory jsou silně proluty prvky anarchismu. V článku Literárních novin (17.6.1967) "Slovo má Ludvík Vaculík" se plně odráží tento záporný Vaculíkův vývoj.

Celý článek je prodchnut depresívním hodnocením našeho vývoje od roku 1945, ze kterého nevidí žádných východisek. Svědčí o tom takové myšlenky, jako, že někdo a něco pořád potřebuje, aby lidé byli co nejbezcharakternější a nejpodlejší. Všechny reformy se prosazují násilím, dekretem; na stranických schůzích se místo boje za ušlechtilost a filosofování řešily věci přízemní a k tomu ne vždy rovně; moc na vesnici se stává záležitostí méně charakterních a méně kvalitních lidí, jeden trouba s tupým ksichtem přetrumfne v každé obecní politice deset ušlechtilých, inteligentních lidí.

Stejné názory, ještě v ostřejší formě, zazněly ve Vaculíkově vystoupení na IV. sjezdu Svazu československých spisovatelů.

x

Vystoupení Ludvíka Vaculíka na stranické skupině a zejména na IV. sjezdu SČSS, jakož i jeho články v tisku potvrzují, že se svým myšlením a skutky rozešel s programem a ideologií Komunistické strany Československa.

Jeho vystoupení na sjezdu spisovatelů je v rozporu s obsahem dopisu předsednictva ÚV KSČ a závěry stranické skupiny sjezdu, která zavazovala všechny účastníky komunisty k pozitivnímu řešení otázek dalšího rozvoje čs. literatury v duchu rezoluce XIII. sjezdu o kultuře; nese význačný podíl viny na vytvoření nezdravé atmosféry, v níž došlo k pokusu o politické zneužití sjezdu.

Ludvík Vaculík ve svém vystoupení na sjezdu ostře napadá otázku moci. I když se snaží tvrdit, že jde o moc v obecném smyslu, je zřejmé, že mu jde o kritiku moci socialistického státu. Zcela přehlíží zneužívání moci v kapitalistických státech i v bývalé buržoazní čs. republice, aby tím ostřeji napadl moc v socialistickém Československu, úlohu vlády, Národního shromáždění a strany.

Marxismus-leninismus nepopírá, ale naopak zdůrazňuje význam politické moci proletariátu jako základní předpoklad pro uskutečnění hlubokých změn ve vývoji společnosti. Vaculík v rozporu s tímto pojetím staví moc socialistického státu do antagonistickeho rozporu s pracujícími. Odmítá jednotu zájmů pracujících a jejich vlády, tvrdí, že jde o vztah vládnoucích a ovládaných. Hrubě napadá náš demokratický systém tvrzením, že u nás jde o vládu uzavřených loží, která se přeměňuje v dynastii; ta se nepotřebuje ucházet o ničí oporu, opírá se sama o sebe. Z tohoto zorného úhlu napadá i naši ústavu a Národní shromáždění jako produkt vládnoucí dynastie a volá po revizi ústavy.

Charakteristické je, že Ludvíku Vaculíkovi nejvíce překáží ta ustanovení, v nichž ústava zakotvuje principy socialistické moci. Je tomu např. u článku 16 ústavy, který zakotvuje, že výchova, vzdělání a kulturní politika je vedena v duchu vědeckého světového názoru, marxismu-leninismu. Podobně je tomu u článku 28 ústavy, kde Ludvíku Vaculíkovi vadí formulace: "v souladu se zájmy pracujících je všem občanům zaručena svoboda....." a navrhuje úvodní část revidovat - vypustit.

Hrubě napadá naše zřízení a uráží statisíce funkcionářů ve státních, stranických i společenských orgánech tvrzením, že moc se opírá o lidi bažící po moci, poslušné, špatné, toužící po prospěchu. Aby takovými byli, k tomu je nutí používání různých prostředků - tělesná a duševní pokušení, pohrůžky utrpením, navádění, uvádění do kompromitujících situací, používání udavačů, uvrhování člověka do neoprávněných podezření atd.

Útoky L. Vaculíka proti socialistickému zřízení jsou v celé šíři i útokem proti straně, její ideologii i politické praxi. Napadá základní stranické principy, jako je vedoucí úloha strany, postavení a úloha dělnické třídy ve společnosti, kádrová politika a další.

Vystoupení Ludvíka Vaculíka je charakteristické nejen útoky vedenými z protistranických a protisocialistických pozic, ale

44

i přímou výzvou k odboji. V rozporu s fakty tvrdí, že u nás nebyla rozřešena ani jedna lidská otázka; a co lidé u nás dobrého udělali, bylo na vládnoucích kruzích doslova vyvzdorováno. Pate-
tický volá, že moc ustupuje jen tam, kde vidí a slyší příliš silný odpor. Žádá sjezd, aby byla vyžádána expertíza ČSAV k ústa-
vě, aby Svaz spisovatelů dal podnět k změně ústavy, aby spisova-
telé navštěvovali volební schůze a zavazovali poslance k podpoře
změny ústavy. Vyzývá účastníky sjezdu, aby se nevzdávali dynastii,
aby bylo ze stanoviska sjezdu vyškrtnuto vše, co číší poddanstvím,
aby každý vystoupil a vyjádřil se (k moci), jinak budou poddanými.

Pojetí moci, socialistického státu, politické strany děl-
nické třídy, tříd a úlohy mas tak, jak je vyjádřil Ludvík Vaculík
na IV. sjezdu SČSS, nemají nic společného s učením marxismu-leninismu; jsou směsí idealismu a anarchismu, odrazem působení bur-
žoazní ideologie vnášené k nám zvenčí a cílevědomě šířené, zejmé-
na v řadách inteligence. Ukazuje se, že Ludvík Vaculík nepochopil nebo nechce pochopit nic z dosavadního vývoje socialistické
společnosti, ztratil zcela spojení se stranou a socialismem a
vystupuje proti nim.

Proto se navrhuje vyloučit Ludvíka Vaculíka z Komunistické
strany Československa.